

بررسی حذف یارانه کود و چرخش سیاست حمایتی در بخش کشاورزی

پایان رانت یا چالش جدید برای کشاورزی؟

مهسا ناطقی | حذف یارانه کود شیمیایی سرانجام از مرحله بحث و گمانه زنی عبور کرد و در سال ۱۴۰۵ به صورت رسمی و اجرائی وارد اقتصاد کشاورزی ایران شد. تصمیمی که سال ها در دستور کار سیاست گذاران بود، اما به دلیل پیامدهای اجتماعی، امنیت غذایی و فشار بر تولید همواره به تعویق می افتاد. اکنون اما بازار نهاده های کشاورزی با قیمت های جدید، بدون یارانه و بر مبنای واقعیت های اقتصادی در حال فعالیت است؛ بازاری که به گفته فعالان این حوزه، هم رانت های تاریخی را حذف کرده و هم چالش های تازه ای پیش روی تولید کنندگان و کشاورزان قرار داده است.

جهش «میلیونی» در کیسه های ۵۰ کیلویی

نخستین و ملموس ترین اثر تغییر سیاستی، جهش قابل توجه قیمت ها در بازار نهاده های کشاورزی بود؛ جهشی که ابعاد آن در داده های رسمی سال ۱۴۰۵ به روشنی دیده می شود.

بر اساس نرخ نامه جدید، قیمت هر کیسه ۵۰ کیلویی سوپر فسفات تریپل از حدود ۲۹۳ هزار تومان در سال گذشته به بیش از ۷ میلیون و ۱۶۰ هزار تومان رسیده است.

سولفات پتاسیم از حدود ۶۲۰ هزار تومان به حدود ۶ میلیون و ۸۵۰ هزار تومان افزایش یافته و فسفات ساده نیز از حدود ۳۵۰ هزار تومان به بیش از ۳ میلیون و ۳۶۰ هزار تومان رسیده است. تنها موردی که افزایش آن در محدوده پنج برابر باقی مانده، کلروپتاسیم گرانوله است که از حدود ۹۷۰ هزار تومان به ۴ میلیون و ۶۶۰ هزار تومان رسیده است.

به این ترتیب، دامنه افزایش قیمت ها در محصولات مختلف حدود پنج تا بیش از ۲۰ برابر برآورد می شود؛ افزایشی ناهمگون اما بسیار شدید که چهره بازار کود های شیمیایی را دگرگون کرده است. در قلب این تحول، گفت و گو با آرش اردلان، عضو هیئت مدیره انجمن پتاس سازان کشور، تصویری میدانی از آنچه امروز در بازار کود می گذرد ارائه می دهد؛ تصویری که وقتی در کنار یافته های پژوهش های دانشگاهی درباره اثر حذف یارانه کود بر تولید گندم و جو قرار می گیرد، ابعاد پیچیده تری از این سیاست را آشکار می کند.

جراحی غده سرطانی ای به اسم رانت

اردلان در توصیف چرایی حذف یارانه کود به یک واقعیت انکارناپذیر اشاره می کند: «یارانه ای که به هدف نمی رسید». او توضیح می دهد: در سال های گذشته قیمت رسمی کود شیمیایی فاصله عمیقی با قیمت واقعی بازار داشت؛ فاصله ای که به طور سیستماتیک زمینه ساز رانت، واسطه گری و انحراف نهاده از مسیر تولید شده بود. به گفته او، وقتی کود با قیمت های بسیار پایین و سهمیه ای توزیع می شد، بخش قابل توجهی از آن اصلاً به زمین کشاورزی نمی رسید؛ یا در بازار آزاد فروخته و یا در حلقه های واسطه ای گم می شد. این ساختار، نه به نفع کشاورز بود و نه به نفع تولید ملی. از نگاه این کارشناس ارشد حوزه کشاورزی، حذف یارانه به معنای پایان یک توزیع غیر شفاف است؛ توزیعی که در آن کشاورز نه اختیار انتخاب داشت و نه به کیفیت و نوع کود دسترسی آزاد. الان کشاورزی می تواند بر اساس نیاز واقعی زمین و محصولات تصمیم بگیرد. این یک تغییر کیفی در رفتار بازار است.

شوک قیمتی؛ واقعیت انکارناپذیر بازار جدید

با اجرای حذف یارانه، بازار نهاده ها وارد مرحله تازه ای شده است؛ مرحله ای که در آن قیمت ها دیگر بر پایه سیاست های یارانه ای تعیین نمی شوند و به هزینه واقعی

حذف یارانه کود، گامی برای حذف رانت از بازار نهاده هاست، اما موفقیت آن به اجرای سیاست اصلاح قیمت تضمینی، حمایت هدفمند از کشاورزان و تأمین نقدینگی تولید کنندگان وابسته است

مانند گندم بررسی شود؛ محصولی که ستون امنیت غذایی کشور محسوب می شود.

کود؛ موتور اصلی هزینه تولید گندم

بر اساس گزارش منتشر شده در مهرماه سال گذشته، بررسی جدول هزینه های یک کشاورز گندم برای هر هکتار نشان می دهد نهاده های کودی (شامل اوره، فسفات، پتاس، کودهای زیستی و حمل آن ها) حدود ۶۸ درصد از کل هزینه تولید را به خود اختصاص می دهند؛ یعنی از مجموع ۵۵/۵ میلیون تومان هزینه تولید هر هکتار، نزدیک به ۳۷/۸ میلیون تومان صرف کود می شود. این نسبت نشان می دهد هر نوسان قیمتی در بازار کود، مستقیم ستون اصلی ساختار هزینه را هدف می گیرد و برخلاف برخی اقلام دیگر که سهم تک رقمی یا زیر ۲۰ درصد دارند، قابلیت جبران از مسیر صرفه جویی های جزئی را ندارد. به بیان ساده، هزینه کود برای کشاورز نه یک مؤلفه جانبی؛ بلکه پیشران اصلی قیمت تمام شده است. اگر به طور میانگین، افزایش قیمت کودها را فقط ۶ برابر قیمت سابق در نظر بگیریم، بر پایه برآورد گفته شده

شرط بقا؛ اصلاح همزمان قیمت تضمینی

اردلان می گوید: حذف یارانه باید همزمان با اصلاح قیمت تضمینی محصولات کشاورزی باشد. اگر قیمت خرید تضمینی گندم متناسب با افزایش هزینه نهاده ها اصلاح نشود، کشاورز عملاً متضرر می شود. به گفته او، سیاست گذار نباید حمایت را حذف کند، بلکه باید

شکل آن را تغییر دهد. حمایت های مستقیم و هدفمند مانند پرداخت یارانه به تولید یا ابزارهایی نظیر کارت الکترونیکی نهاده می تواند هم از کشاورز حمایت کند و هم مانع بازگشت رانت شود. وی خاطرنشان می کند: دولت با رساندن قیمت خرید تضمینی گندم از ۲۳ هزار و ۵۰۰ به ۴۹ هزار و ۵۰۰ تومان، سعی دارد یارانه ای که برای تعدیل قیمت کود استفاده می کرد و به جیب دلال می رفت را به انتهای زنجیره، یعنی جیب کشاورز منتقل کند. این اقدام هم دست انحصار و دلال را کوتاه می کند و هم به کشاورز، قدرت انتخاب برای خرید کود محصولش را می دهد.

بازار جدید؛ شفاف تر اما پرریسک تر

بازار کود در سال ۱۴۰۵ بازاری شفاف تر از گذشته است. قیمت ها واقعی شده اند، سهمیه بندی کمرنگ شده و امکان رقابت میان تولید کنندگان خصوصی افزایش یافته است. اما این شفافیت با ریسک های جدیدی همراه است؛ ریسک عدم توان تأمین کود مناسب توسط کشاورزان خرد و در نهایت، تأثیر بر قیمت مواد غذایی. افزایش نرخ خرید تضمینی اگرچه نسبت به رقم قبلی جهش قابل توجهی داشته، اما جبران کننده رشد هزینه ها نیست. به بیان دیگر، رشد ۱۱۰ درصدی نرخ خرید، در برابر جهشی که می تواند هزینه تولید را بیش از دو برابر کند، کافی به نظر نمی رسد.

اما از منظر دیگر، با آزاد شدن قیمت یارانه ای کود، حالا بازار آزاد یک نرخ دارد. کشاورز مخیر است با یارانه ای که الان به شکل نقدینگی در دست دارد، بین کود دولتی و کود تولید بخش خصوصی انتخاب کند. این انتخاب، چرخ را به نفع تولید و تجارت بخش خصوصی و رونق گرفتن کارگاه ها و کارخانه ها خواهد چرخاند.

تولید کننده در این آزادسازی ارز چه می شود؟

به گفته عضو هیئت مدیره انجمن پتاس سازان، یکی از مشکلاتی که تولید کنندگان کود پس از آزادسازی ارز دارند، مواجهه با قیمت واقعی ارز و کمبود نقدینگی برای رسیدن به بازار است.

اردلان می گوید: تولید کننده کود که پیش از این، ارز ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومان دریافت می کرد و واردات مواد اولیه را انجام می داد، اکنون بدون این یارانه باید خرید کند. این اتفاق برای تولید کنندگان کود هم مانند دیگر صنایع مبتلا به این موضوع، گپ بزرگی در نقدینگی شرکت ها ایجاد می کند. تولید کننده ناچار است مواد اولیه را پنج برابر قیمت گذشته بخرد.

وی در مورد راهکار این مشکل برای تولید کنندگان کود این گونه توضیح می دهد: بانک ها تسهیلاتی معادل ۳۰ درصد میزان واردات سال گذشته هر شرکت، به آن ها اختصاص می دهند تا این گپ نقدینگی برای خرید بعدی پر شود.

گذار اقتصاد یارانه ای به اقتصاد مبتنی بر نرخ واقعی

آنچه امروز در بازار کود ایران جریان دارد، نه صرفاً یک تغییر قیمتی؛ بلکه یک گذار ساختاری است؛ گذاری از اقتصاد یارانه ای به اقتصاد مبتنی بر قیمت واقعی. حذف یارانه کود، گامی برای حذف رانت و شفاف سازی بازار نهاده هاست، اما موفقیت آن به اجرای سیاست های مکمل مانند اصلاح قیمت تضمینی، حمایت هدفمند از کشاورزان خرد و تأمین نقدینگی تولید کنندگان کود وابسته است. در غیر این صورت، فشار هزینه ای می تواند تولید محصولات استراتژیک مثل گندم و امنیت غذایی را تحت تأثیر قرار دهد.

آگهی مناقصه - نوبت اول

شهرداری نیشابور در نظر دارد نسبت به برگزاری مناقصه جدول ذیل اقدام نماید. لذا از کلیه اشخاص حقوقی و حقیقی واجد صلاحیت قانونی دعوت به عمل می آید برای دریافت اسناد مناقصه، اطلاعات تکمیلی و همچنین ثبت پیشنهاد قیمت در سامانه ستاد ایران به آدرس www.setadiran.ir مراجعه نمایند. کلیه جزئیات در اسناد مناقصه درج شده است.

مهلت دریافت اسناد مناقصه : تا ساعت ۱۴ مورخ ۱۴۰۵/۰۲/۲۲ آخرین مهلت ثبت پیشنهاد قیمت : تا ساعت ۱۴ مورخ ۱۴۰۵/۰۳/۰۲

ردیف	موضوع مناقصه	برآورد اولیه (ریال)	مبلغ تضمین شرکت در مناقصه (ریال)	مدت قرارداد
۱	واگذاری حجمی امور حفاظت و نگهداری (نوبت اول)	۴۳/۶۵۹/۵۲۵/۵۷۷	۲/۱۸۲/۹۷۶/۲۷۹	یک سال

سید حسن میرفانی - شهردار نیشابور

فراخوان مناقصه

واگذاری خدمات شهری و فضای سبز شهر سراپان

شهرداری سراپان در نظر دارد به استناد ماده ۱۳ آیین نامه مالی و مصوبه شماره ۸۲۸ مورخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۷

کلیه امورات خدماتی سطح شهر شامل:

۱- انجام امورات مربوط به تنظیم و رفوت و روب معابر سطح شهر و امور خدماتی مربوطه

۲- آبیاری و نگهداری پارک ها و فضای سبز سطح شهر و املک شهرداری و کاشت درخت و گلهای فصلی

۳- رانندگی خودروهای خدماتی و عمرانی

را از طریق مناقصه و بصورت حجم کار برای مدت یکسال به شرکت های دارای صلاحیت از اداره کار و امور

اجتماعی در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به آدرس www.setadiran.ir واگذار نماید. لذا کلیه

شرکتهای خدماتی و پشتیبانی ذیصلاح می توانند در مهلت تعیین شده با مراجعه به سامانه مذکور اطلاعات

لازم و اخذ مدارک در مناقصه اقدام نمایند.

۱- آخرین مهلت دریافت اسناد مناقصه از سامانه تدارکات دولت تا مورخ ۱۴۰۵/۰۲/۲۶ ساعت ۱۹ خواهد بود.

۲- آخرین مهلت ارائه پیشنهادات در سامانه تدارکات دولت تا تاریخ ۱۴۰۵/۰۳/۱۱ ساعت ۱۹ خواهد بود.

۳- بازگشایی پاکت مزایده راس ساعت ۱۰ صبح روز سه شنبه مورخ ۱۴۰۵/۰۳/۱۲ در محل شهرداری انجام خواهد شد.

حسین اسماعیلی - شهردار سراپان

آگهی مزایده محصولات سر درختی

موقوفه عبدا...رضوی میرزای ناظر در نظر دارد محصول سردرختی شامل گیلاس دوم رس، گیلاس فرنگی و بینگ، آلبالو باغ سوران را از طریق مزایده کتبی غیر حضوری به فروش برساند. متقاضیان محترم میتوانند جهت بازدید و دریافت فرم شرکت درمزایده در روزهای سه شنبه، چهار شنبه و پنج شنبه (۱۷-۱۶-۱۵) اردیبهشت ماه سال جاری به آدرس ذیل مراجعه فرمایند.

پیشنهادات و مدارک در پاکت در بسته باید تا ساعت ۱۴ روز شنبه ۱۴۰۵/۰۲/۱۹ به امور مالی مجتمع موقوفه تحویل گردد و بعد از آن هیچگونه پیشنهادی دریافت نخواهد شد.

شرایط مزایده:

۱- مبلغ ودیعه گیلاس ها ۶/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

۲- مبلغ ودیعه آلبالو ۳/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

۳- مبلغ ودیعه باید بصورت چک بین بانکی یا فیش واریز به حساب موقوفه باشد.

۴- مزایده گذار در رد و قبول هریک از پیشنهادات مختار است.

آدرس: جاده شاندریز امام رضا یک (جاده سوران)

باغ موقوفه عبدا...رضوی میرزای ناظر

تلفن ۰۹۱۵۳۰۰۴۸۲۱ - ۰۵۱۳۲۶۷۲۶۳۵

فروش املاک مزایده شماره ۱ / ۱۴۰۵

کمیته امداد امام خمینی (ره) خراسان رضوی در نظر دارد یکی از املاک مزاد متعلق به خود مطابق جدول ذیل را از طریق برگزاری مزایده عمومی بصورت الکترونیکی از طریق سامانه تدارکات دولت بفروش برساند. لذا متقاضیان خرید می توانند برای دریافت اسناد مزایده به سایت سامانه تدارکات دولت مراجعه و برای هماهنگی جهت بازدید از ملک مورد نظر به آدرس مشهد- مدرس ۱۲ اداره کل کمیته امداد امام خمینی (ره) طبقه سوم اتاق ۳۰۸ مراجعه فرمایند. همچنین جهت کسب اطلاعات بیشتر می توانند با شماره تلفن ۰۵۱۳۱۲۰۵۱۳۴۲ اداره تدارکات پشتیبانی تماس حاصل نمایند.

ردیف	آدرس	مساحت عرصه	وضعیت سند	قیمت پایه (ریال)	شرایط پرداخت
۱	شهر جغتای انتهای خیابان جانباز غربی - روبروی پارک وحدت - خوابگاه حضرت فاطمه الزهرا(س)	۱۱۲۲۰	سند عادی	۱/۳۶۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰	۵۰درصد نقد و الباقی طی سه قسط با فاصله زمانی دوماهه(مجموعه شش ماه)

فراخوان شناسایی کارگزار رسمی بیمه دانشگاه فردوسی مشهد (نوبت اول)

شرکت های کارگزاری رسمی بیمه می توانند جهت کسب اطلاعات بیشتر به وب سایت دانشگاه فردوسی مشهد (um.ac.ir) بخش اطلاعیه ها، مراجعه نمایند.

مهلت تا ۱۴۰۵/۰۲/۲۳

پذیرش آگهی تبریک، تحمیر و تسلیت غیرحضوری

در روزنامه قدس با تخفیف ویژه

تماس با ۰۵۱ ۳۷۰۸۸۸